

Asia: HE 66/2026

Lausunto ensihoitopalvelun ja ambulanssikuljetusten rahoitusta ja asiakasmaksuja koskevasta lakiesityksestä.

Keskeiset huomiot

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle ja toteaa asiasta seuraavaa:

Hyvinvointialue pitää hallituksen esityksen tavoitteita rahoitusjärjestelmän selkeyttämisestä ja järjestämisvastuun kokoamisesta hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä HUS:lle perusteltuina. Hyvinvointialue katsoo niin ikään perustelluksi, että ensihoitopalveluun liittyvää monikanavarahoitusta selkeytetään ja rahoitusvastuu kootaan yhteen. Tällainen ratkaisu parantaisi kustannusten ennakoitavuutta ja palvelun hallittavuutta sekä tukisi ensihoitopalvelun tarkoituksenmukaista ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Nykyinen korvausjärjestelmä ei vastaa ensihoidon toimintaympäristön kehitystä, jossa keskeistä ovat äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen henkilön hoidon tarpeen arviointi ja oireiden mukainen hoito sekä ainoastaan tarvittaessa kuljetus ambulanssilla tarkoituksenmukaisimpaan jatkohoitopaikkaan.

Ensihoitopalvelun talouden kannalta on merkityksellistä, että asiakasmaksun laskutusoikeus ulottuisi hallituksen esityksen mukaisesti myös niihin tilanteisiin, joissa tapahtuma ei edellytä ensihoitoa tai kuljetusta jatkohoitopaikkaan. Hyvinvointialue kannattaa asiakasmaksulain muutosta ja sitä, että ne olisivat jonkin verran suurempia kuin nykyinen KELA korvauksen omavastuuosuus. Yhdessä nämä molemmat uudistukset tulisivat vähentämään aiheettomia hälytyksiä ensihoitopalveluille, joka niin ikään olisivat positiivista niin hätäkeskus- kuin ensihoitojärjestelmille.

Epäselvyydet hallituksen esityksessä

Asiakasmaksujen laskutusoikeus

Esityksestä ei käy selkeästi ilmi, onko asiakasmaksujen perimisoikeus yksinomaan ensihoitopalvelun järjestämisvastuussa olevalla taholla, joka Uudenmaan alueella on HUS-yhtymä, vai alueen hyvinvointialueilla, joiden pelastuslaitokset toimivat ensihoidon palveluntuottajina. Hallituksen esityksen kirjaus luo tulkinnanvaraisen tilanteen ja riskin päällekkäisiin tai epäyhtenäisiin laskutuskäytäntöihin. Uudenmaan erillisratkaisun vuoksi on perusteltua, että ensihoidon asiakasmaksujen laskutusoikeus olisi Uudellamaalla ainoastaan HUS-yhtymällä ja se koskisi kaikkia alueen ensihoidon palveluntuottajia.

Ristiriita asiakasmaksuissa

Lakiesityksen 7 §:n mukaan hyvinvointialueet voivat periä asiakasmaksun ensihoitopalvelusta. 7 j §:ssä todetaan, että sellaisista sisään kirjaamattomista potilaista, joihin kohdistuu useampi ambulanssilla tapahtuva kuljetus, asiakasmaksu voidaan periä vain ensimmäisestä kuljetuksesta. Sääntelyssä tunnustetaan riski päällekkäiselle asiakasmaksulle ja pyritään rajoittamaan sitä. Käytännössä esitys ei kuitenkaan täysin poista riskiä, erityisesti monituottajaympäristössä, kuten Uudellamaalla. Riskiä voitaisiin minimoida Uudellamaalla, mikäli asiakasmaksujen laskutus tapahtuisi kaikissa tilanteissa HUS-yhtymän toimesta.

Muiden tahojen laskutus

Hallituksen esityksessä ei ole todettu riittävän selkeästi, miten hoidetaan vakuutusyhtiöiden ja ulkomaiden potilaiden laskutukset. Esityksessä todetaan, että laskutusjärjestelmiä ja hinnoittelua kehitetään alueellisesti, mikä voi johtaa hajanaisiin käytäntöihin eri alueiden välillä. Lakiin tuleekin lisätä toteamus siitä, että hyvinvointialueet, HUS-yhtymä Uudenmaan osalta, laskuttavat ensihoidotehtävästä em. tahoja

joko todellisten kustannusten perusteella tai tuotteistetun sekä valtakunnallisesti yhdenmukaisen hin-
naston mukaisesti.

Ensihoitopalveluiden rahoitus ja KELA-rahoituksen siirto

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin rahoitukseen tulee siirtää Kelan nykyinen rahoitusosuus kokonaisuudessaan eli 118,1 miljoonaa euroa indeksitarkistettuna ilman suunniteltua 5,6 miljoonan euron vähennystä. Korotettava omavastuuosuus (25 € > 41,40 €) ei riitä kompensoimaan suunniteltua vähennystä, koska merkittävällä osalla ensihoitopalveluiden potilaista maksukatto tulee täyteen varhaisessa vaiheessa ja asiakasmaksut jäisivät heidän osaltaan saamatta. Lisäksi varsinkin Uudellamaalla on potilaita, joilta ei saada koskaan perittyä asiakasmaksuja (mm. päihdeongelmaiset). KELA-rahoitusosuuden vähentäminen nykyisestä tasosta aiheuttaisi siten lisäkustannuksia hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä HUS-yhtymälle. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että uudistuksen yhteydessä on huolehdittava siitä, että kiireettömien sairaankuljetusten rahoitus kohdentuu täysimääräisesti sekä ensihoitopalvelujen että ei-ensihoidollisten potilassiirtojen käyttöön.

Yhteenveto

Hallituksen esitykseen tulee tehdä seuraavat täsmennykset:

- Ensihoidon asiakasmaksujen laskutusten tulee tapahtua Uudenmaan alueella HUS-yhtymän toimesta
- Vakuutusyhtiöiden ja ulkomaalaisten laskutuksiin luotava yhdenmukaiset periaatteet
- Nykyistä KELA-rahoitusosuutta ei saa pienentää korotettavasta asiakasmaksusta huolimatta
- Rahoituksen riittävyys on turvattava sekä ensihoitoon että kiireettömiin ambulanssilla tapahtuviin kuljetuksiin

Jorma Kuikka

Ensihoitopäällikkö

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos / -hyvinvointialue